

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

BULETIN DE CONJUNCTURĂ

Anul VII nr.74

Februarie 2004

Cuprins

<i>Tendințe generale</i>	- Evoluțiile principalilor indicatori în luna februarie 2004	2
<i>Evoluția producției</i>	- Trend ascendent al producției industriale	3
<i>Stocuri</i>	- Scad stocurile de produse finite.....	5
<i>Factori care limitează producția</i>	- Activitatea productivă este afectată de cererea insuficientă	7
<i>Utilizarea forței de muncă</i>	- Numărul de personal angajat se va reduce.....	8
<i>Prețuri de producție</i>	- Creștere lentă a prețurilor de producție	9
<i>Investiții</i>	- Estimări pozitive privind activitatea de investiții	10
<i>Profitabilitate</i>	- Rata profitabilității se va încadra pe un trend ascendent.....	11
<i>Secțiune grafică – evoluții sectoriale</i>		12
<i>Precizări metodologice</i>		16

Evoluțiile principalilor indicatori în luna februarie 2004

Potrivit opiniilor exprimate de managerii întreprinderilor participante la sondajul de conjunctură, pentru luna februarie 2004 se conturează o evoluție favorabilă a principalilor indicatori economici ai activității de producție în industrie și sectorul de construcții.

În proporție de 40 la sută, agenții economici consideră că vor realiza o producție superioară celei din luna precedentă, iar 45 la sută apreciază că aceasta se va menține la nivelul lunii ianuarie. Circa 14 la sută dintre participanții la sondaj anticipează că producția se va încadra pe un trend descendent. Gradul mediu de utilizare a capacităților de producție este estimat la circa 74 la sută.

Fenomenul producției pe stoc este în continuare prezent în multe dintre sectoarele de activitate industrială. Procentajul celor care apreciază că pe ansamblul sectorului de producție industrială vor crește stocurile de produse finite (circa 14 la sută) s-a majorat ușor comparativ cu prima lună a anului 2004, iar cel al respondenților care estimează că absorbția stocurilor de produse finite va continua se situează la un nivel similar celui din luna precedentă. Conform opiniilor exprimate de 93 la sută dintre participanții la sondaj, stocurile de materii prime înregistrează în majoritatea ramurilor un nivel satisfăcător, dar în unele sectoare problemele de aprovizionare persistă.

Principalii factori care afectează buna desfășurare a procesului de producție sunt și în această lună cererea insuficientă, blocajul financiar, lipsa materiilor prime, evoluția cursului de schimb și nivelul dobânzilor bancare.

Decalajul dintre cererea și oferta de forță de muncă s-a accentuat: peste 23 la sută dintre participanții la sondaj apreciază că numărul de salariați din industrie se va încadra pe un trend descendent, față de numai 2 la sută care anticipează o posibilă evoluție ascendentă a forței de muncă angajate. Procentajul respondenților care evidențiază o tendință de relativă stabilitate în utilizarea forței de muncă se situează la circa 74 la sută.

Agenții economici care estimează o evoluție stabilă a prețurilor însumează un procentaj de peste 76 la sută (față de 62 la sută în ianuarie 2004). Circa 23 la sută dintre cei chestionați consideră că evoluția prețurilor de producție va fi și în această lună ascendentă, în timp ce procentajul celor care apreciază că vor opera reduceri ale prețurilor practicate se limitează la aproximativ 1 la sută dintre respondenți.

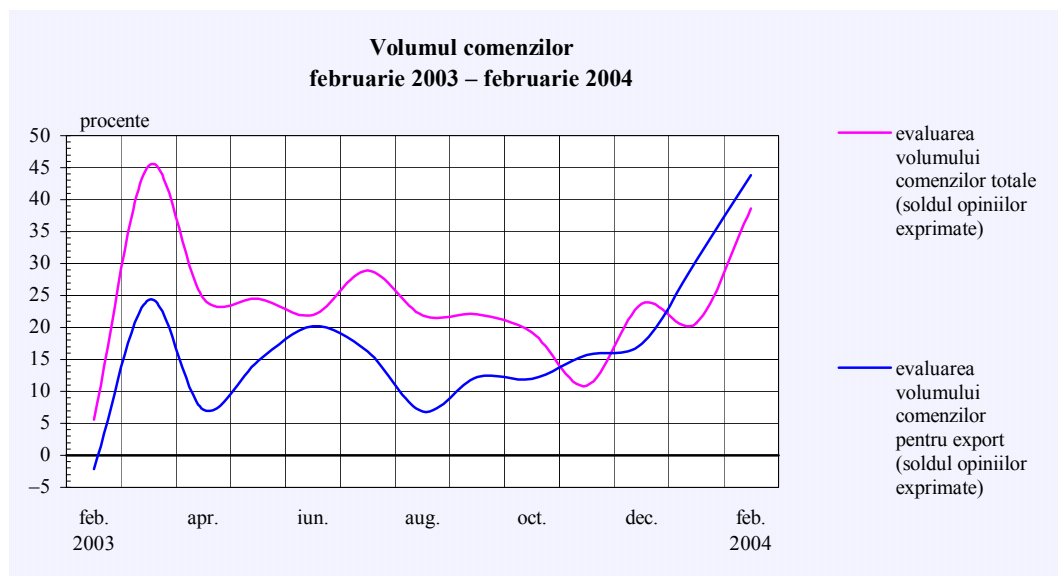
Estimările referitoare la volumul investițiilor și nivelul ratei profitabilității sugerează evoluții pozitive. Majoritatea celor chestionați anticipează menținerea la un nivel nemodificat a celor doi indicatori față de luna ianuarie, în timp ce 25 și, respectiv, 21 la sută dintre participanți estimează un trend ascendent al acestora.

Trend ascendent al producției industriale

Aprecierile managerilor întreprinderilor participante la sondajul de conjunctură evidențiază pentru luna februarie 2004 o evoluție ascendentă a volumului total de comenzi (atât pentru piața internă, cât și pentru export). În proporție de 51 la sută (cu 10 puncte procentuale mai mult decât în luna precedentă), agenții economici a căror activitate se desfășoară în sectorul industrial estimează creșterea portofoliului de comenzi; circa 35 la sută anticipează menținerea acestuia în limitele lunii ianuarie, iar aproximativ 13 la sută au exprimat opinii nefavorabile.

Evoluții	Ian. 2004	Feb. 2004
Producția	↗	↗
Comenzi noi - total, din care:	↗	↗
Comenzi noi pentru export	↗	↗
Gradul de utilizare a capacităților de producție	75,5%	74,1%

Sectoarele în care sunt preponderenți agenții economici care consideră că dinamica volumului de comenzi va fi accentuată sunt: industria poligrafică, industria extractivă, metalurgie, industria mijloacelor de transport și sectorul de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă.

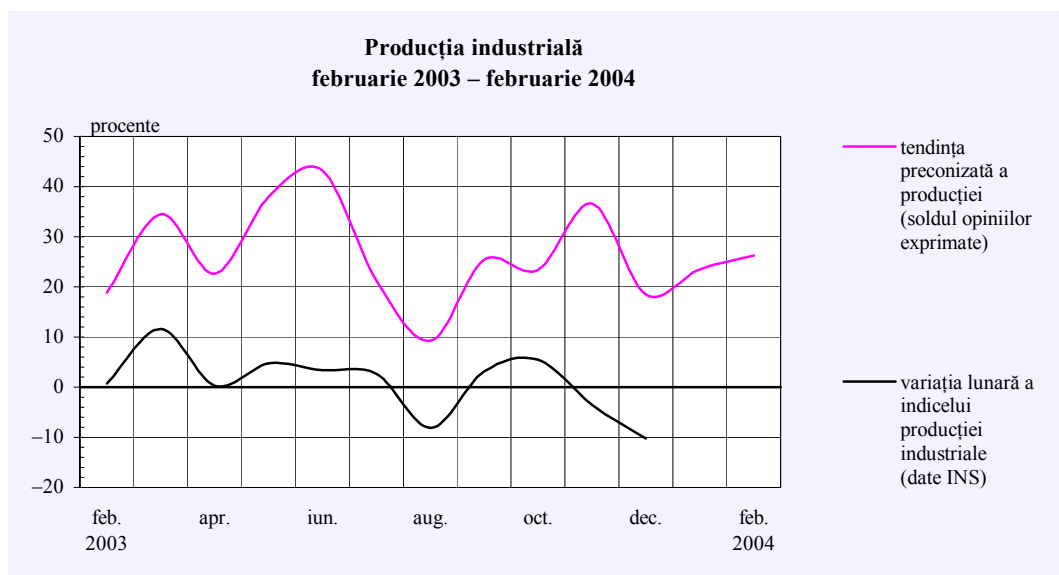
*Evoluție
ascendentă a
volumului de
comenzi*

O relativă încetinire a ritmului activității economice pentru luna în curs este anticipată de către aproape jumătate dintre agenții economici din industria alimentară și industria materialelor de construcții și, în proporții cuprinse între 6 și 17 la sută, de către cei care activează în industria de prelucrare a lemnului, metalurgie, sectorul de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă și activitatea de construcții.

În privința portofoliului de comenzi pentru export estimările sunt mai optimiste comparativ cu luna precedentă: procentajul respondenților care anticipează o creștere a exporturilor este superior cu 11 puncte procentuale celui din luna ianuarie, iar aproximativ 27 la sută consideră că evoluția portofoliului de comenzi va fi stabilă în sectoarele pe care le reprezintă.

Reprezentând mai mult de jumătate dintre participanții la sondaj, agenții economici care apreciază că vor avea de onorat o cerere externă majorată pentru produsele realizate sunt localizați cu precădere în industria de prelucrare a petrolului, industria ușoară, industria chimică, metalurgie, industria de mașini și echipamente, industria extractivă și industria mijloacelor de transport.

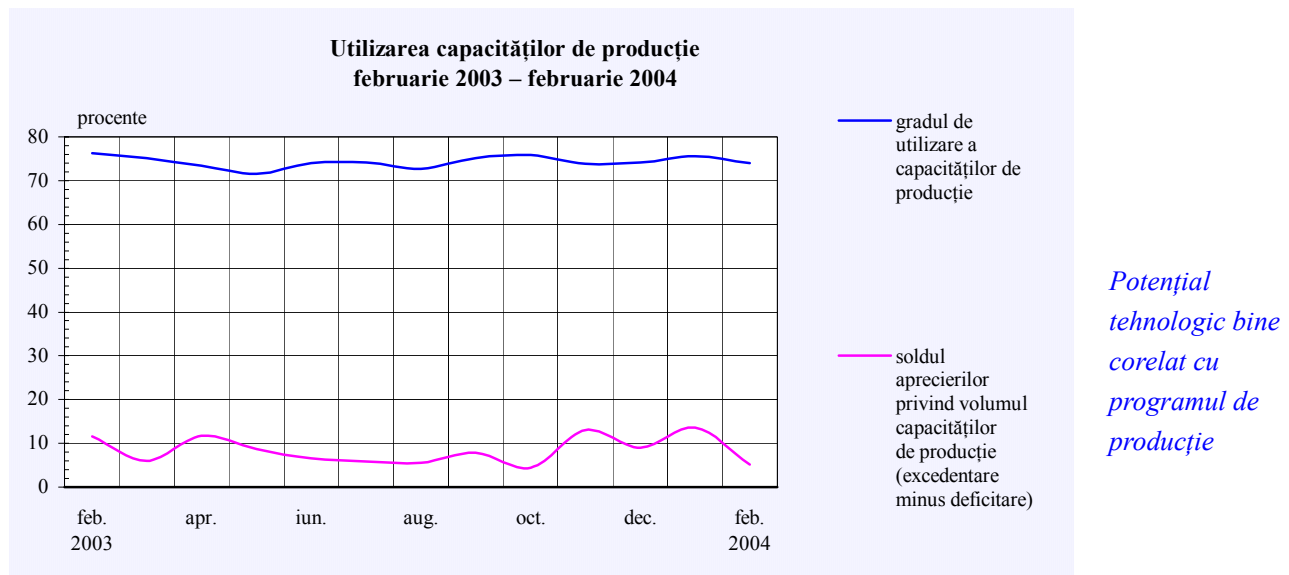
*Creștere a
producției
industriale*

Pentru luna februarie 2004, conducătorii întreprinderilor componente ale eșantionului chestionat anticipează o evoluție ascendentă a producției industriale. Aproximativ 40 la sută dintre cei chestionați consideră că vor obține o producție superioară celei din luna precedentă, în timp ce un procentaj de peste 45 la sută estimează stabilizarea cererii și menținerea producției la nivelul lunii ianuarie. Circa 14 la sută dintre participanții la sondaj apreciază că producția realizată va scădea.

Creșteri superioare mediei pe industrie sunt așteptate în industria mijloacelor de transport, industria poligrafică, industria de prelucrare a lemnului, industria de mașini și echipamente, metalurgie, industria chimică și industria ușoară. O ușoară revigorare a activității se preconizează că se va produce și în activitatea de construcții și industria materialelor de construcții.

Mai puțin optimiști sunt agenții economici din industria alimentară, industria de prelucrare a petrolului și sectorul de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă, unde se apreciază că producția realizată va fi mai mică decât în luna ianuarie 2004.

Capacitățile de producție vor fi utilizate în proporție de peste 74 la sută, gradul de utilizare a acestora situându-se, pentru majoritatea agenților economici, în apropierea mediei pe industrie (mai puțin în industria mijloacelor de transport, industria materialelor de construcții, industria poligrafică și industria de mașini și echipamente, unde gradul de utilizare a capacităților de producție coboară în intervalul 50 - 61 la sută).

Potențialul tehnologic aflat în exploatare este bine corelat cu programul de producție în opinia de circa 86 la sută dintre participanții la sondaj. Este semnalată totuși existența unor capacități de producție excedentare în industria mijloacelor de transport, industria materialelor de construcții, industria de prelucrare a lemnului, industria alimentară și industria de mașini și echipamente.

Stocuri

Scad stocurile de produse finite

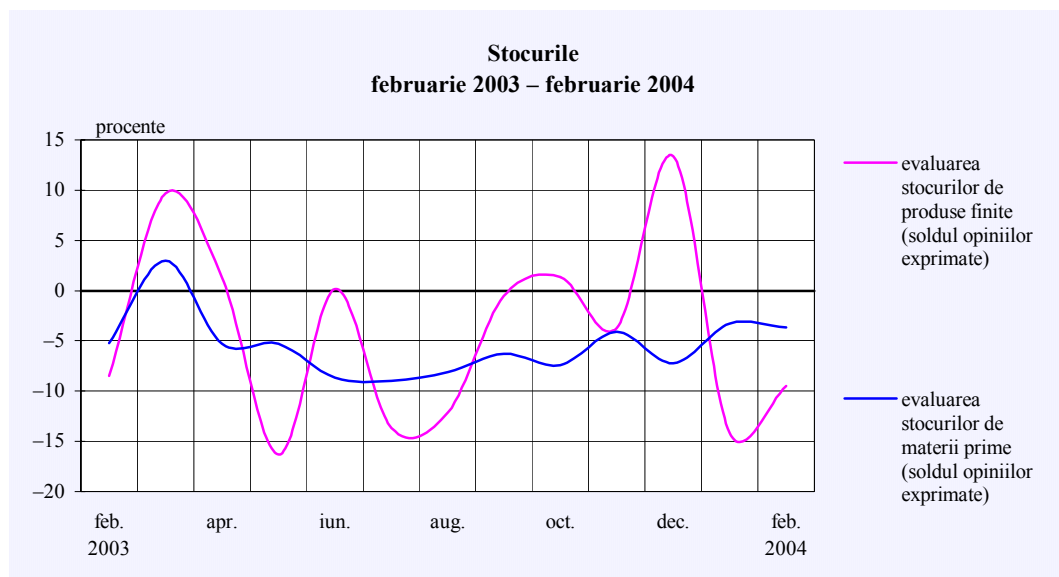
Conform opiniilor exprimate de agenții economici care intră în componența eșantionului chestionat, în luna februarie absorbția stocurilor de produse finite va continua, dar va fi mai puțin pronunțată comparativ cu luna precedentă. Procentajul celor care consideră că produsele finite rămase în stoc la producători vor înregistra o tendință descendentă s-a redus cu numai 1 punct procentual comparativ cu luna ianuarie 2004.

Circa 24 la sută dintre participanții la sondaj (localizați cu precădere în industria alimentară, industria de prelucrare a lemnului, industria chimică, industria de prelucrare a petrolului, activitatea de construcții, sectorul de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă, industria mijloacelor de transport și industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou) consideră că stocurile de produse finite vor continua să scadă, în timp ce circa 14 la sută dintre cei chestionați apreciază că se vor confrunta cu o acumulare de stocuri.

Evoluții	Ian. 2004	Feb. 2004
Stocurile de produse finite	↘	↘
Stocurile de materii prime	↘	↘

Potrivit opiniilor exprimate, în industria alimentară, industria de prelucrare a lemnului, industria poligrafică, industria de prelucrare a petrolului și industria materialelor de construcții stocurile de produse finite cresc într-o măsură mai mare decât producția, neexistând desfacere asigurată pentru acestea.

Evoluție favorabilă a stocurilor de produse finite

Conform opiniilor exprimate de circa 93 la sută dintre participanții la sondaj nivelul stocurilor de materii prime este apreciat drept satisfăcător, în timp ce pentru numai 2 la sută dintre respondenți nivelul acestora se situează peste normal.

Problemele generate de lipsa materiilor prime sunt semnalate de circa 5 la sută dintre respondenți. Cele mai afectate sectoare sunt industria de prelucrare a lemnului, industria alimentară, industria ușoară, industria chimică și activitatea de construcții.

*Factori care
limitează
producția*

Activitatea productivă este afectată de cererea insuficientă

Problemele generate de lipsa cererii ocupă și în această lună locul principal între cauzele limitării creșterii producției industriale. Cu toate că este considerat de către majoritatea participanților la sondaj (peste 85 la sută) ca având un nivel ascendent sau cel puțin satisfăcător, unii dintre participanții la sondaj apreciază că portofoliul de comenzi nu asigură o acoperire corespunzătoare a programului de producție (agenții economici din industria alimentară, industria materialelor de construcții, industria de mașini și echipamente, industria mijloacelor de transport, activitatea de construcții și industria chimică, unde ponderea respondenților care s-au exprimat în acest sens variază între 33 și 82 la sută).

Blocajul financiar rămâne în continuare unul dintre principalii factori care creează dificultăți în desfășurarea normală a procesului de producție, fiind prezent în toate ramurile industriale. Lipsa lichidităților pare a fi mai puțin resimțită în industria alimentară, industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, metalurgie, industria de prelucrare a lemnului și sectorul de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă, unde efectele negative ale blocajului financiar sunt nominalizate de către participanții la sondaj în proporții cuprinse între 5 și 17 la sută (mult sub media pe industrie).

Conform opiniilor exprimate de operatorii economici chestionați, un alt factor cu influență nefavorabilă asupra procesului productiv este lipsa materiilor prime. Acest fenomen afectează în special industria de prelucrare a lemnului, industria chimică, industria de mașini și echipamente, industria extractivă, industria textilă și industria alimentară.

Pe lista factorilor cu influențe adverse asupra procesului de producție mai figurează deprecierea monedei naționale și nivelul dobânzilor active practicate de bănci în relația cu clienții nebancari.

Industria extractivă, industria poligrafică, industria metalurgică și activitatea de construcții constituie ramurile unde efectele deprecierei cursului de schimb leu/euro par a fi mai puțin resimțite, procentajul opiniilor exprimate situându-se sub media sectorului de producție industrială (între 1 și 4 la sută).

Considerat încă ridicat, nivelul dobânzilor active practicate de bănci în relația cu clienții nebancari contribuie la îngreunarea finanțării investițiilor, dar și a procesului de producție ca urmare a șanselor reduse ale întreprinderilor de a accede la credite. Astfel de aprecieri au fost făcute îndeosebi de agenții economici din industria poligrafică, industria de prelucrare a lemnului, industria chimică, industria de prelucrare a lemnului, industria ușoară și din activitatea de construcții.

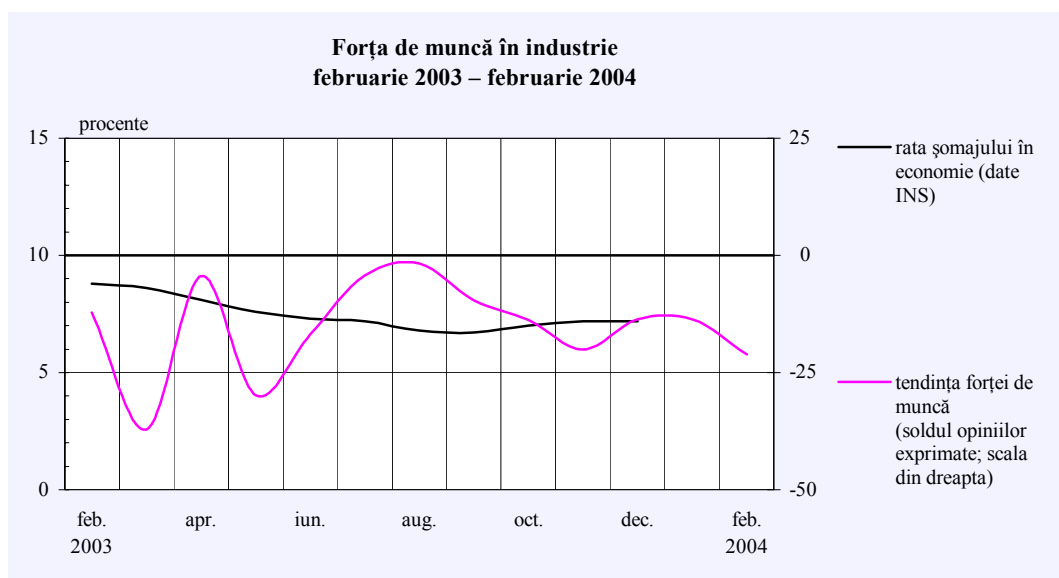
Utilizarea
forței de muncă

Numărul de personal angajat se va reduce

Pe ansamblul industriei, opiniile exprimate cu privire la tendința numărului de personal angajat indică accentuarea decalajului dintre cererea și oferta de forță de muncă.

În luna februarie, comparativ cu luna anterioară, procentajul celor care apreciază că în sectoarele de activitate pe care le reprezintă vor avea loc disponibilizări de personal s-a majorat cu circa 6 puncte procentuale, depășindu-l cu mai mult de 21 de puncte procentuale pe cel al opiniilor favorabile unei evoluții ascendente a numărului de personal angajat.

Decalajul
dintre cererea
și oferta de
forță de
muncă se
accentuează

Mai mult de 23 la sută dintre respondenți au apreciat că în sectoarele de activitate pe care le reprezintă vor avea loc disponibilizări de personal. Reducerile de personal vor afecta cu precădere industria extractivă, industria de prelucrare a lemnului, industria materialelor de construcții, industria de mașini și echipamente și industria de prelucrare a petrolului, unde ponderea celor care apreciază că numărul de personal angajat va scădea se încadrează între 20 și 68 la sută.

În cea mai mare parte a ramurilor industriale continuă să se mențină echilibrul în ceea ce privește forța de muncă utilizată, procentajul celor care apreciază un nivel stabil al acestui indicator fiind în luna februarie de aproape 74 la sută dintre cei chestionați.

Aproximativ 2 la sută dintre operatorii economici (cu 2 puncte procentuale mai puțin decât în luna ianuarie 2004) anticipează un trend ascendent al forței de muncă.

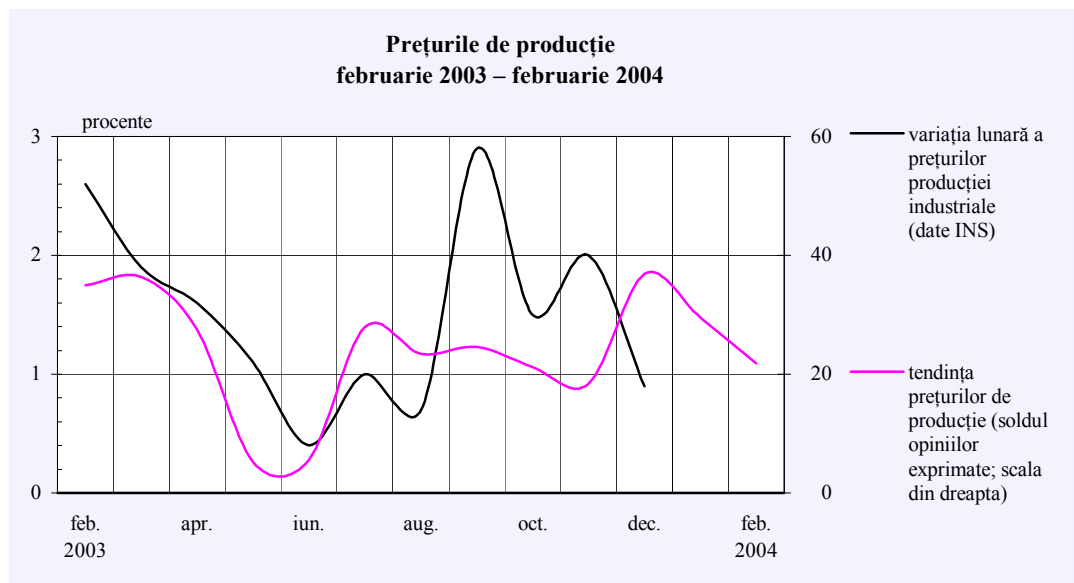

Creștere lentă a prețurilor de producție

Pentru luna februarie producătorii industriali anticipează menținerea prețurilor de producție pe același trend ascendent, dar se estimează un ritm lent de creștere a acestora, mai mult de 76 la sută dintre participanți apreciind că nu vor opera modificări esențiale ale prețurilor practicate.

Față de prima lună a anului 2004, procentajul celor care prevăd creșteri de prețuri a scăzut cu 9 puncte procentuale (de la 31,5 la 22,5 la sută), iar ponderea celor care estimează o evoluție descendentă a prețurilor este rezultatul opiniilor exprimate de mai puțin de 1 la sută dintre cei chestionați; în aceste condiții, soldul opiniilor exprimate se situează sub nivelul consemnat în luna precedentă.

Majorări ale prețurilor de producție sunt preconizate îndeosebi de către agenții economici din industria alimentară, industria poligrafică, industria materialelor de construcții, industria chimică, industria de mașini și echipamente și activitatea de construcții, unde anticipările se situează mult peste media eșantionului chestionat.

*Ritm lent de
creștere a
prețurilor de
producție*

Dacă în luna precedentă ponderea respondenților care considerau că vor opera diminuări ale prețurilor practicate era de aproape 2 puncte procentuale, în luna februarie procentajul acestora a scăzut la mai puțin de jumătate. Agenții economici care estimează că vor recurge la reduceri de prețuri provin îndeosebi din industria de mașini și echipamente, metalurgie, industria ușoară și industria alimentară.

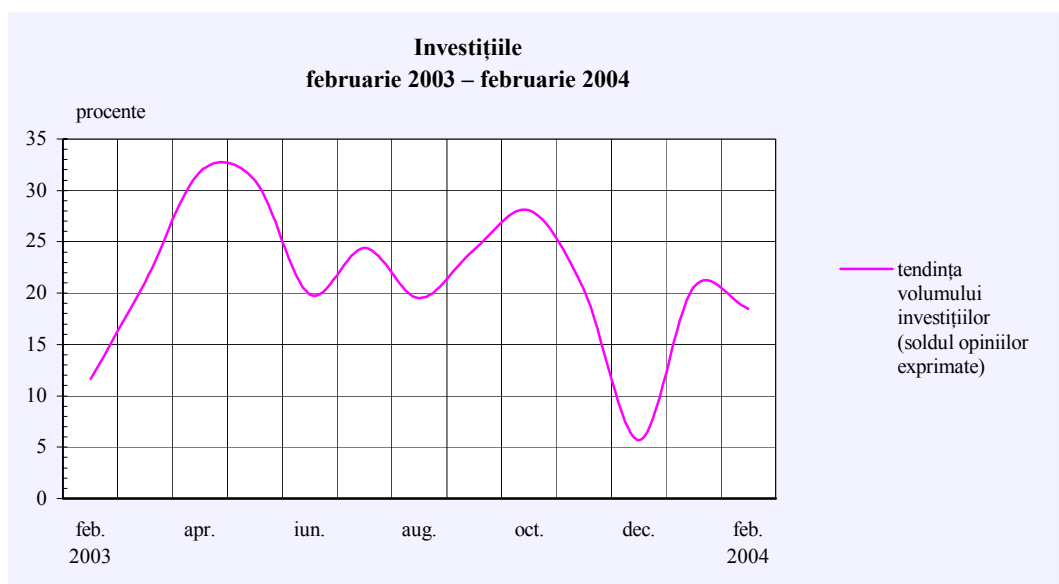
Investiții

Estimări pozitive privind activitatea de investiții

În luna februarie procentajul respondenților care estimează o evoluție favorabilă a volumului investițiilor se va situa în jurul nivelului de 25 la sută (față de peste 29 la sută în luna ianuarie), iar ponderea celor care apreciază că investițiile vor înregistra un regres s-a diminuat cu 2 puncte procentuale comparativ cu luna precedentă.

Operatorii în opinia cărora activitatea de investiții se va intensifica provin cu precădere din industria extractivă, industria poligrafică, industria de mijloace de transport, industria de prelucrare a petrolului, industria materialelor de construcții, metalurgie și, în mai mică măsură, din industria ușoară și activitatea de construcții.

Evoluție pozitivă a activității de investiții

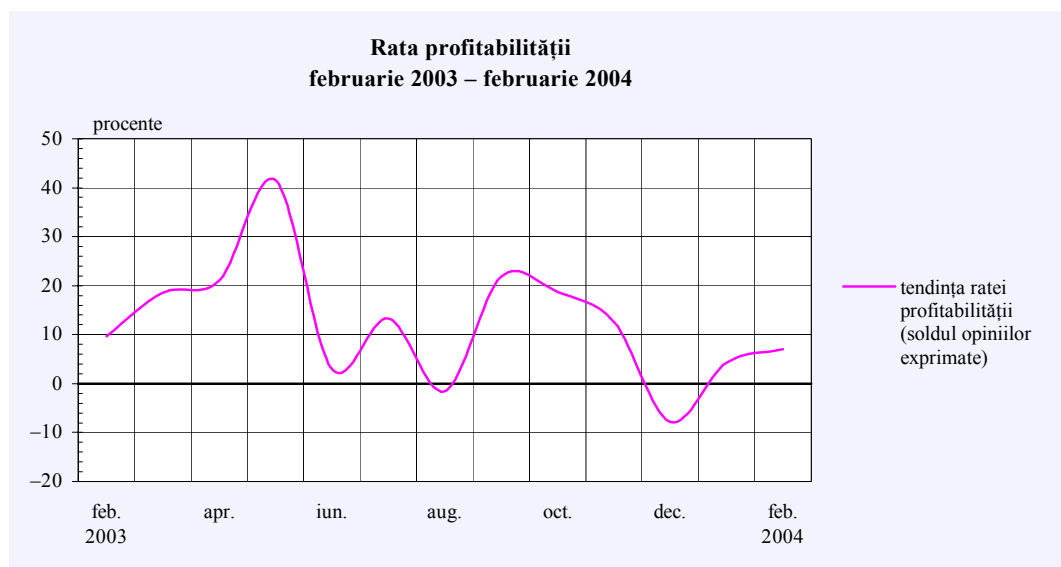
Ramurile în care agenții economici apreciază că volumul investițiilor va înregistra un recul comparativ cu luna ianuarie sunt industria alimentară, sectorul de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă și industria de prelucrare a lemnului.

Rata profitabilității se va încadra pe un trend ascendent

Evoluția pozitivă a ratei profitabilității se menține, prefigurându-se chiar o accelerare ușoară a ritmului de creștere a acesteia. Procentajul respondenților care anticipează o creștere a profitabilității s-a majorat (de la 19 la 21 la sută), fiind superior (cu peste 7 puncte procentuale) celui al agenților economici care estimează rezultate mai modeste (13 la sută, față de aproape 15 la sută în luna ianuarie).

Producătorii care anticipează o îmbunătățire a performanțelor și sporirea rentabilității provin din ramuri cum sunt: industria extractivă (53 la sută dintre opinii); industria de mașini și echipamente (40 la sută); industria ușoară și metalurgie (26 la sută); industria de prelucrare a lemnului (24 la sută).

Pentru circa 14 la sută dintre participanții la sondaj, rata profitabilității se va reduce. Cei mai reprezentativi respondenți din această categorie provin din sectorul de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă (48 la sută); industria alimentară (40 la sută); industria extractivă (28 la sută); industria materialelor de construcții (24 la sută); și activitatea de construcții (17 la sută).

*Trend
ascendent al
profitabilității*

În opinia a circa 66 la sută dintre cei chestionați rata profitabilității nu se va modifica pe parcursul lunii februarie comparativ cu nivelul consemnat în prima lună a anului 2004.

Evaluarea volumului comenzilor totale

Evaluarea volumului comenzilor pentru export

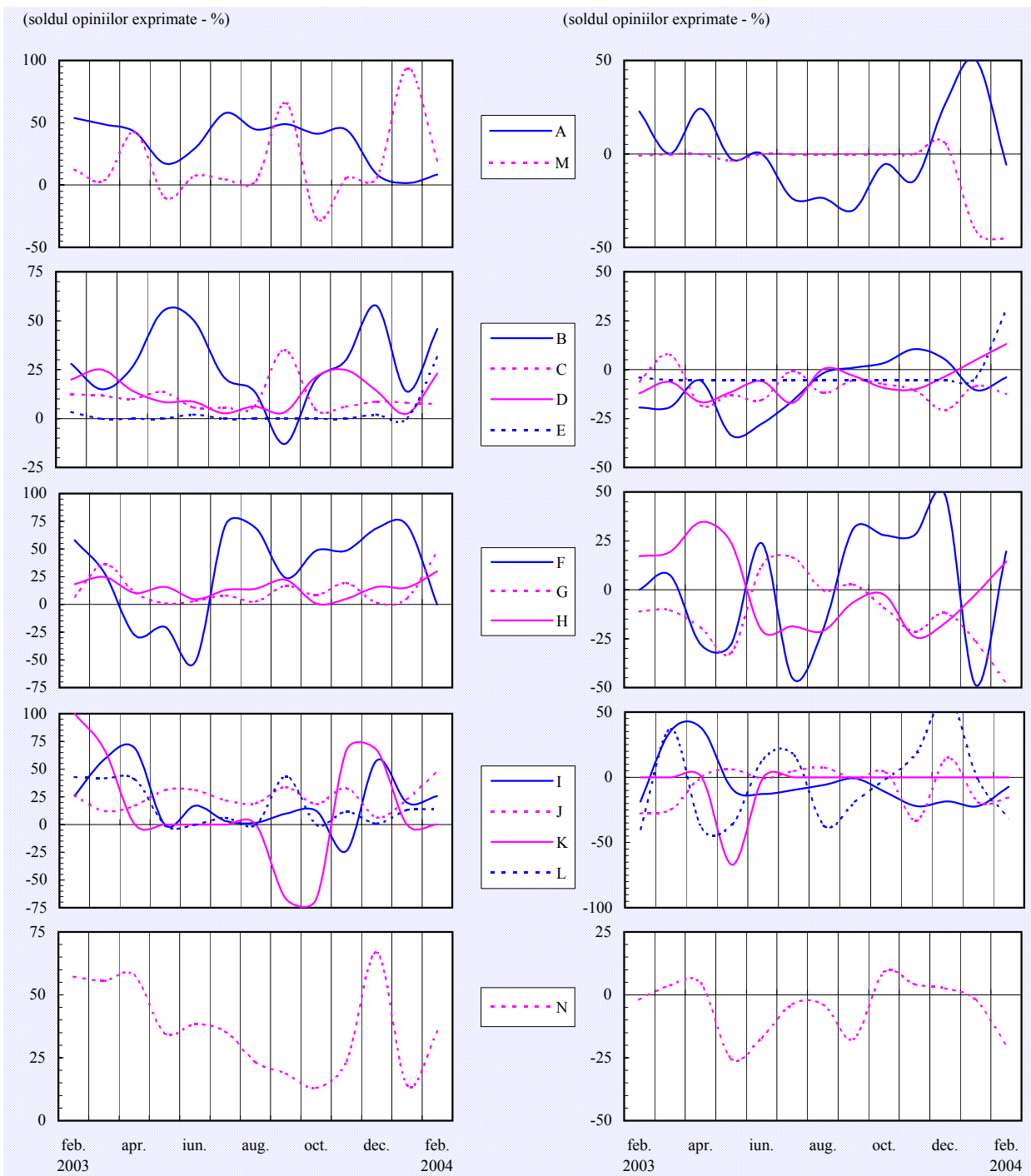

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Tendința prețurilor de producție

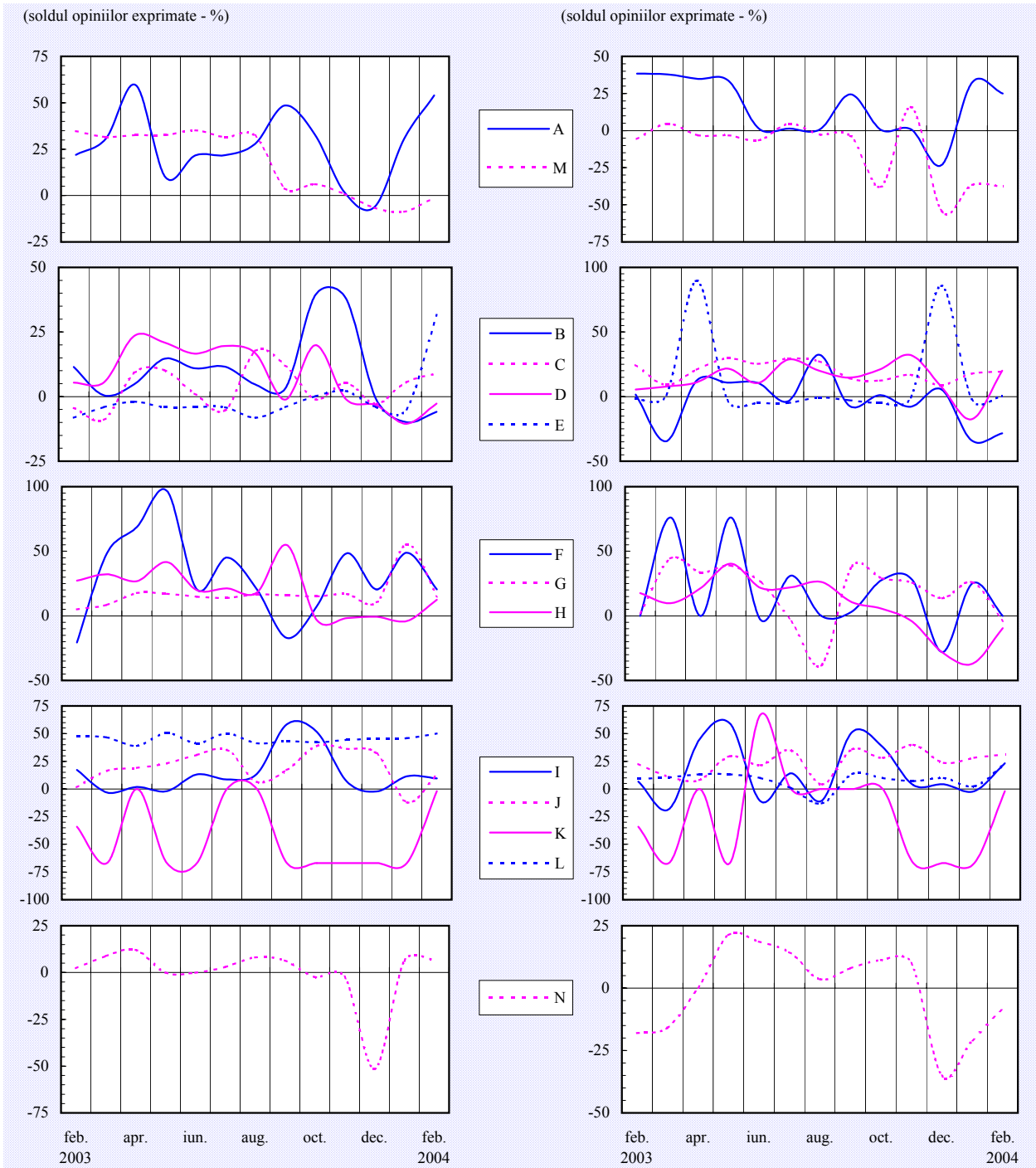
Evaluarea stocurilor de produse finite

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Evaluarea investițiilor

Evaluarea ratei profitabilității

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Precizări metodologice

Sondajul de conjunctură se desfășoară cu sprijinul sucursalelor Băncii Naționale a României și cuprinde un eșantion național de peste 380 unități industriale și de construcții, selectate astfel încât să fie reprezentative pentru economia județelor și, de preferință, să fie diferite ca dimensiuni și profil.

Întreprinderile cuprinse în eșantion fac parte din următoarele ramuri:

A - extracția și prepararea cărbunelui; extracția petrolului și gazelor naturale; extracția și prepararea minereurilor metalifere; alte activități extractive;

B - alimentară și băuturi; produse din tutun;

C - textilă și produse textile; confecții din textile, blănuri și piele; pielărie și încălțăminte;

D - prelucrarea lemnului; celuloză, hârtie și carton; mobilier;

E - edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suport;

F - prelucrarea petrolului, cocsificarea cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari;

G - chimie și fibre sintetice și artificiale; prelucrarea cauciucului și a maselor plastice;

H - materiale de construcții; industria sticlei, porțelanului și faianței;

I - metalurgie; construcții metalice și produse din metal;

J - mașini și echipamente; echipamente și aparate electrice;

K - mijloace ale tehnicii de calcul și de birou; echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații; aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie;

L - mijloace de transport;

M - producția, transportul și distribuția de energie electrică și termică, gaze și apă caldă;

N - construcții.

Sondajul efectuat asigură respectarea principiului statistic al confidențialității datelor individuale.

Pentru completarea răspunsurilor la întrebările chestionarului, se cere aprecierea calitativă a tendinței indicatorilor economici, prin marcarea uneia dintre variantele: ascendent, descendent, suficient, insuficient, normal, nemodificat, etc.

Prin prelucrarea datelor, se obține procentajul opiniilor exprimate pentru fiecare dintre variantele de răspuns, iar apoi se calculează soldul acestora, prin diferența dintre totalul opiniilor ce se exprimă pentru "ascendent" ("mai mult decât suficient") și totalul opiniilor care se exprimă pentru "descendent" ("insuficient"). Procentajul răspunsurilor care indică stabilitate sau normalitate în evoluția indicatorilor nu este luat în calculul acestui sold.

Pentru a asigura omogenitatea datelor, eșantionul de întreprinderi se menține pe timp de minimum 12 luni calendaristice.

Pentru agregarea datelor la nivel național se folosesc trei criterii de ponderare, și anume: cifra de afaceri, numărul de personal la data de 31 decembrie a anului anterior și numărul de personal în luna anterioară efectuării sondajului.

Notă

*Redactarea buletinului a fost finalizată la data de 18 februarie 2004.
Agregarea și prelucrarea informațiilor furnizate de sucursalele Băncii Naționale
a României, redactarea și tehnoredactarea buletinului au fost realizate de
Direcția Studii și Publicații, tel. 021/312.43.75, fax 021/314.97.52.
Reproducerea publicației este interzisă, iar utilizarea datelor în diferite lucrări
este permisă numai cu indicarea sursei.
internet: <http://www.bnro.ro>*